

PROBLEMI IN DISKUSIJA

Drugi izdaji Grdinovih Ipvavcev na rob

Nekoliko sem bil začuden, ko se mi je dr. Igor Grdina v predgovoru svoje knjige Ipvavci zahvalil za pomoč pri nastajanju dela. Me pa zato ni prav nič presenetilo, da je drugo »pregledano« izdajo svoje knjige izkoristil za pritlehen obračun z mano. Še manj presenečen pa sem bil, da je svoj napad name oprl – kot že tolikokrat doslej – na popolno izmišljotino. Izmed štirih članov komisije za obrambo doktorske disertacije naj bi bil z njegovim delom namreč »sila nezadovoljen« le jaz, ubogi »izredni profesor«, ki sem si drznil delu in avtorju »prav bridko« očitati »frapantno neupoštevanje novejših znanstvene literature«. Kot edini primer omenjenega neupoštevanja novejših literature naj bi navedel »ignoriranje razprave doc. dr. Staneta Grande o listu Cillier Zeitung«, vendar »kakega takega teksta ne pozna niti njegov domnevni avtor, kaj šele kdo drugi.« S tem naj bi – seveda za razliko od vrste eminentnih zgodovinarjev, pesnikov, glasbenikov in celo slikarjev, ki so njegovo knjigo unisono pohvalili, in jih Grdina v dokaz svoje veličine v drugi izdaji tudi poimensko navaja – pokazal, da prisegam na »cinično distanco do stvarnosti«, za katero Grdina upa, da je zgolj izraz »pristine kolegialnosti« (in »pristrčnega sovraštva«), ne pa »tudi skrajno arogantnega strokovnega nihilizma«.

Toda zadeva je seveda popolnoma drugačna. Ne, nikoli nisem trdil, da je razpravo o listu Cillier Zeitung napisal kolega dr. Stane Granda. Le zakaj bi za božjo voljo trdil kaj takega? Res pa je, da sem doktoranda na zagovoru vprašal, zakaj se je pri opisovanju razmer v revolucionarnem letu 1848 v Celju in na Štajerskem raje oprl na (napačne) podatke iz Celske kronike Ignaca Orožna iz leta 1854, kot pa da bi se malce potrudil in v roke vzel list Cillier Zeitung, ki je dolgo časa veljal za izgubljenega in ga je pred leti kolega dr. Stane Granda nenadejano odkril v Štajerskem deželnem arhivu v Gradcu. Če bi si vzel le toliko časa, kot ga je potrebno, da se v mehko skuha jajce, bi seveda z lahkoto ugotovil, da omenjeni list (v letu 1848 edini nemško pisani časnik na Spodnjem Štajerskem) ni izhajal le do septembra 1848 (kot v prvi izdaji napačno navaja avtor), ampak do 22. decembra 1848, ko je izšla zadnja številka. In če bi se v čitalnici Osrednje knjižnice v Celju, kjer je list že nekaj časa javno dostopen, pomudil še nekoliko dlje, bi seveda v omenjenem časniku našel kopico drugih zanimivih podatkov, s pomočjo katerih bi zagotovo lahko popolneje osvetlil dogajanje na Celjskem v revolucionarnem letu 1848. Lahko pa bi naredil tudi drugače. Če mu že ne diši delo na primarnih virih, kar je za zgodovinarja milo rečeno nenavadno, bi se lahko o stanju stvari prepričal iz literature, na katero tako rad prisega. Toda tudi v tem primeru bi se moral zadeve lotiti drugače, kot se jo je. Najbolj enostavno bi bilo, če bi recimo natančno (in ne zgolj »diagonalno«) prebral dela, ki jih v knjigi sicer navaja. O obstoju lista, njegovem političnem profilu in času izhajanja bi se npr. lahko prepričal že iz uvodnega poglavja moje knjige Trdnjavski trikotnik, ki jo na več mestih citira! Seveda pa bi lahko zadevne podatke našel vsaj še v dveh drugih delih (iz zadnjih let), ki pa si jih naj poišče sam.

Dr. Igor Grdina, ki se sicer silno rad naslaja nad drobnimi napakami drugih, in si po potrebi – zgolj za to, da lažje »obračuna« z avtorjem – v tekstu, ki ga je vzel pod drobnogled, kakšno napako tudi izmisli (kot v oceni knjige dr. Janka Pleterskega o Ivanu Šusteršiču, ko je z napako popravil pravilno navedbo avtorja o izbruhu afere Žlindra), očitno ne prenese tudi najbolj dobrohotne kritike ali dvoma o svojem delu. Ko sam prav po kirurško mrcvari avtorje in tekste, gre seveda zgolj za znanstveni diskurz v korist zgodovinske znanosti, ko pa kdo zgolj podvomi o pravilnosti njegovih trditev, gre za »cinično distanco do stvarnosti«, za »pristno kolegialnost« (in »pristrčno sovraštvo«) ali za »skrajno arogantni strokovni nihilizem«. Res čudna, rekel bi celo čudaška logika! Logika, ki so jo na svoji koži že občutili mnogi slovenski raziskovalci pred mano, sam pa sem se z njo moral soočiti na zagovoru Grdinove disertacije, ko me je samozavestni doktorand tako popljuval, da sem v šoku pozabil storiti tisto, kar bi

moral: zapustiti prizorišče in mu dati možnost, da svoje doktorsko delo obrani pred drugo komisijo.

Dr. Igor Grdina je pred leti v neki polemiki dr. Juriju Perovšku svetoval, naj se ravna po verzih Otona Župančiča: »Brate moj, saj si še mlad in vse se lahko še popravi, filozofijo na klin, dreto in smolo v roke!« Jaz mu takšnih in podobnih nasvetov ne mislim deliti. Ker se zavedam, da vsak, ki dela, dela tudi napake. In ker sem prepričan, da mojih nasvetov tako in tako ne bi upošteval. Ob iskrenemu pritrjevanju njegovi sugestivni misli iz pripisa k drugi izdaji Ipavcev: »Dobre knjige se ustvarijo s talentom, odlične pa s korekturami«, pa ga moram vseeno blagohotno opozoriti, da je v drugi izdaji odpravil »le nekaj napak« in da s »korekturami« očitno še ni prišel povsem do konca. Naj mu za konec prišepnem na uho, da se mu je tudi pri drugi »pregledani« izdaji – med drugim – spet zataknilo pri Cillier Zeitung. In je svojo napačno trditev iz prve izdaje knjige »popravlil« z novo napačno trditvijo: po novem naj bi Cillier Zeitung izhajal do konca novembra 1848!

Iskreno upam, da se bo v morebitni tretji izdaji knjige končno približal pravemu datumu.

Janez Cvirn

HISTORIA

znanstvena zbirka oddelka za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani

V zbirki HISTORIA, ki jo izdaja oddelek za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, so do sedaj izšle monografije:

Avstrija. Jugoslavija. Slovenija. Slovenska narodna identiteta skozi čas : zbornik, Lipica, 29. maj – 1. junij 1996. – Ljubljana 1997. – 1.000 SIT

Mojega življenja pot : spomini dr. Vladimirja Ravniharja. – Ljubljana 1997. – 1.500 SIT

Janez Peršič, Židje in kreditno poslovanje v srednjeveškem Piranu. – Ljubljana 1999. – 1.000 SIT

Mikužev zbornik. – Ljubljana 1999. – 2.000 SIT

Slovenci v Evropi. – Ljubljana 2002. – 1.500 SIT

Dragan Matić, Nemci v Ljubljani 1861–1918. – Ljubljana 2002. – 2300 SIT

Navedene knjige lahko dobite na Filozofski fakulteti, v knjižnici oddelka za zgodovino, Ljubljana, Aškerčeva 2 (tel. 01/241-1200).